

Til Miljø- og Fødevareministeren Jakob Ellemann-Jensen

Fra Miljøorganisationen NOAH, 29. Oktober 2018

Emne: Vi beder regeringen at støtte et internationalt moratorium for gendrivere, samt risikovurdering af genetisk modificerede organismer

Danmark deltager i partsmøder i konventionen om biologisk mangfoldighed (CBD), Cartagena-protokollen om genetisk modificerede organismer og Nagoya-protokollen om genetiske ressourcer i Sharm El Sheikh i slutningen af november 2018.

Vi beder regeringen om at arbejde for følgende:

1. Et internationalt moratorium for udsætning af gendrivere (herunder CRISPR).
2. Internationale retningslinjer for risikovurdering af genetisk modificerede organismer.

Moratorium for udsætning af gendrivere

For første gang nogensinde, gør gendriver-teknologi det muligt at sprede genetiske forandringer i store populationer af vilde planter og dyr, og dermed tvinge de evolutionære begrænsninger ud over naturens grænser i det stående øjeblik. Herunder undersøges der for øjeblikket, om gendrivere kan bruges til at forhindre spredning af malaria i Burkina Faso ved at udsætte myg i det åbne system, der giver sterile hunner. Man undersøger også om man kan bruge gendrivere til at udrydde gnavere på øer og beskadige insekter i landbruget. Derudover udføres der forskning i at gøre udryddelsestruede arter resistente over for sygdomme.

Selv om gendriver-teknologien potentielt kan bidrage til at løse store udfordringer, mener vi, at viden om mulige negative virkninger for økosystemerne og de socioøkonomiske forhold er meget begrænsede af i dag. Teknologien udfordrer i dag etablerede risikovurderingsmetoder og kan udgøre en ny og større risiko mod biodiversiteten og vores sundhed end den teknologi vi kender af i dag. Der er som eksempel pålydende om, at der ikke er klarlagt tilstrækkelig afsondring af mulige konsekvenser for befolkningen i Burkina Faso. Dette aspekt kan vise sig at blive et større problem end den malaria, man prøver at eliminere.

Teknologien rejser også en række juridiske spørgsmål. Gendrivere er designet til at udrydde eller påvirke en hel population uden evnen til at begrænse virkningerne. Det vil sige, at et land ikke kan begrænse det inden for de nationale grænser. Konventionen om biologisk mangfoldighed

bestemmer, at ingen aktivitet må skade andre landes territorier. På denne baggrund mener vi, at forsigtighedsprincippet må lægges som grund for et internationalt moratorium. Et moratorium skal gælde for alle udsætninger og feltforsøg, indtil internationale regler for risikovurdering, udvikling af testmetoder og regulering er på plads. Et moratorium behøver ikke forhindre yderligere forskning i gendrivere, hvis det blot sker i lukkede systemer.

Internationale retningslinjer for risikovurdering af genetisk modificerede organismer

Cartagena-protokollen definerer levende modificerede organismer (LMO) som en organisme, der har erhvervet en ny kombination af genetisk materiale ved hjælp af moderne bioteknologi. Dette er tæt på definitionen af GMO i EU's direktiv (direktiv 2001/18).

Den 25. juli 2018 fastslog EU-Domstolen, at alle de nye GMO-teknikker (herunder CRISPR) skal betragtes som genetisk modificerede organismer, og disse skal reguleres gennem udsætningsdirektivet. Vi beder regeringen om at implementere denne afgørelse hurtigst muligt. Dette indebærer bl.a. risikovurdering af genetisk modificerede organismer inden for Cartagena-protokollen, men også at Danmark er med til at skubbe på udviklingen af testmetoderne til at detektere de nye GMO'er i mad og foder. Enhver udskydelse af udvikling af testmetoder til detektion af de nye GMO'er, er en risiko for yderligere omkostninger for forædlere og fødevarerproducenter, der skal sikre, at produkter ikke indeholder ikke-godkendte GMO'er. Som løsning på dette, er der allerede et europæisk netværk af laboratorier der kan gå i gang med dette terræn (ENGL). Den 17. oktober 2018 sendte vi et brev til deltagere på et reguleringsudvalgs-møde i EU, hvor vi giver en oversigt over disse omtalte aspekter. Vi vedhæfter dette brev her.

Vi håber på ministerens og regeringens støtte til at implementere disse aspekter hurtigst muligt, så risici for offentligheden og miljøet mindskes. Den nye lovgivning sikrer, at landmænd, forædlere og fødevarerindustrien kan træffe velinformerede valg om de vil bruge GMO'er, samtidig med, at der sikres gennemsigtighed for forbrugerne, samt risikovurdering af de sandsynlige konsekvenser for sundhed og miljø.

Med venlig hilsen på vegne af

Miljøorganisationen NOAH

Inge Ambus
June Rebekka Bresson

Nørrebrogade 39, 2200 Kbh. N.
Kontakt: june@noah.dk TLF: +45 21835789